

BILAR. 3. *Gewandtheit, Geschicklichkeit, Schlantheit* HIT. 1, 92. स्त्रीपा-
मशिनितपटुत्वम् ÇAK. 118.

पटुपत्रिका (पटु *scharf* + पत्र *Blatt*) f. *eine best. Staupe*, = नुद्रचक्षु
RĀGĀN. im ÇKDR.

पटुपर्णिका (पटु *scharf* + पर्ण *Blatt*) f. *eine best. Pflanze*, = क्षीरिणी
RĀGĀN. im ÇKDR.

पटुपर्णी (wie eben) f. nach AINSLIE 2, 436 *Bryonia grandis* Lin., *eine*
Curbitacee, AK. 2, 4, 5, 3.

पटुमत् (von पटु) m. N. pr. eines Fürsten VP. 472 (im Ind. पटु°, im
Texte पतु°). पतुमावि (!) VĀJU-P. ebend. N. 47.

पटुमित्र (पटु + मित्र) m. N. pr. eines Fürsten VP. 478.

पटुश m. N. pr. eines Rākshasa MBh. 3, 16372.

पटुस m. N. pr. eines Fürsten HARIV. 6585. fg. 6642. Eine Hdschr. soll
nach LANGLOIS प्रयस lesen.

पेटोह (पट + उह) n. = क्लृप्तक (m.) ÇABDAR. im ÇKDR. *Sonnen-*
schein WILS. nach ders. Aut. in der 1ten Aufl., *Zelt* (dieses wohl das
richtige; in der 2ten Aufl.

पेटोली UṆĀDIS. 1, 67. 1) = पटु *Trichosanthes dioeca* Roxb., *eine Gurken-*
art; m. *die Pflanze*, n. *die Frucht*. AK. 2, 4, 5, 20. TRIK. 2, 4, 22. MED. 1.
106. UGĒVAL. SUÇR. 1, 137, 14. 140, 5. 221, 18. 228, 20. 2, 174, 18. 343, 1.
पितं यदि शर्करया शाम्यति को ऽर्थः पेटोलिन PAÑĀT. 1, 423. DHŪRTAS. 79,
14. — 2) f. ई = पेटोलिका (द्योत्स्नी) MED. = कोषातकी, कोशातकी H.
1188. HALĀ. 2, 47. — 3) n. *eine Art Zeug* (vgl. पट) MED. UGĒVAL. तत्तु
गुज्जारेदेशोपविचित्रपटुत्वम् ÇKDR.

पेटोलक 1) m. *Muschel* (मुक्ति) ÇABDAR. im ÇKDR. — 2) f. पेटोलिका
= पेटोली = द्योत्स्नी *eine Gurkenart* AK. 2, 4, 4, 6; vgl. दीर्घ°.

पेटोकस् (पट + ओकस्) n. *Zelt* H. a. n. 2, 322.

पेटौरै (nach Padap. पटुऽऊर) m. *ein best. Körpertheil*: प्रतिघ्नानाः सं
धावत्तूरैः पेटौरावाघ्नानाः AV. 11, 9, 14.

पटु m. AK. 3, 6, 3, 17. m. n. SIDDH. K. 251, b. 5. 1) m. *Tafel, Platte*;
= फलक (nach ÇKDR. und WILS. *Schild*) TRIK. 3, 3, 98. शिला° *ein*
flacher zum Sitzen sich eignender Stein MBh. 2, 90. R. GORR. 2, 105, 6.
RAGH. 18, 16. ÇAK. 33, 2. मणिसिलापटु im Prākrit 82, 1. Im Index zu
TRIK. 2, 3, 5 bezeichnet शिलापटु *einen zum Zermahlen dienenden flachen*
Stein, eine Bed., welche auch dem einfachen पटु H. a. n. 2, 93 und MED.
f. 21 zuerkannt wird; dieses bedeutet aber nach denselben Autt. auch
पीठ *Sitz*. आसन° *ein flacher Sitz* Schol. zu KĀTJ. ÇR. 402, 17. 18. 404,
16. तुलाधार° MIT. in Z. d. d. m. G. 9, 666. त्रपुतामसि° *lamina*
SUÇR. 2, 109, 6. रुक्मपटुकपट्टेऽद्य द्वारैः BHĀG. P. 8, 15, 15. *eine* (kupferne)
Platte, auf der eine Urkunde eingegraben wird, = नृपशासन, राजादि-
शासनात्तर TRIK. 3, 3, 98. H. a. n. MED. शासनं पटुं सूक्ष्मात्तरनिवेशितम् MĀRK.
P. 36, 8. दस्त्रा भूमिं निबन्धं वा कृत्वा तु कारयेत् — पेट (v. l. पेटु) वा ताम्रपटुं
वा स्वमुद्रापरिचिह्नितम् JĀGĀN. 1, 347. fg. Inscr. in Journ. of the Am. Or.
S. 7, 10, Çl. 36. प्रशस्ति° RĀGĀ-TAR. 1, 15. भाल°, ललाट° *der flache*
Stirnknochen: यद्वात्रा निजभालपटुलिखितं (hier zugleich *Tafel zum*
Schreiben) स्तोत्रं मरुद्वा धनम् BHĀTR. 2, 41. ललाट° AMAR. 88. PAÑĀT.
35, 2. 218, 2. *eine Tafel, auf die ein Bild aufgetragen wird* (häufiger in
dieser Bed. पट): ततः प्रस्तीर्य पटुं सा चित्रलेखा स्वयंकृतम् HARIV. 9988.

पटुस्य gemalt 9988. चित्रपटु *Gemälde, Bild* 10069. चित्रपटुगत *gemalt*
9987. Vgl. गौरी°, चीन°, द्वार°. — 2) m. *Binde, Band, Zeugstreifen,*
Streifen, Stirnbinde, Turban; = त्रपादिबन्धन H. a. n. MED. = उज्जी-
षादि SVĀMIN, = उत्तरीयादि (vulg. एकपाट्टा d. i. *eine Breite vom Zeug*)
SUBHŪTI, = कैषेय *Seide* MUKUTA, = लोहितकैषेयमुञ्जीषादि BHAR. zu
AK. ÇKDR. SUÇR. 1, 15, 8. 25, 10. 2, 23, 1. 337, 19. मटु° 1, 66, 7. डुकूल°
323, 4. वस्त्र° 16, 9. 18, 2. पटुवस्त्रात्तरीकृत 2, 14, 10. माल्यानि तस्योद्भि-
तानि पटैः MBh. 3, 10066. कम्बलादीनि वस्त्राणि नैमपटुम्बराणि च R. 1,
74, 3. बन्धुः शपापटैः 5, 44, 12. पटैः कार्पासिकैः 56, 138 (vgl. 49, 5, wo पटैः
gelesen wird). अमुक्तत्रपा° RĀGĀ-TAR. 4, 454. तूष्णीरपटुपरिणाद्धुञ्जान्त-
राल MĀLAV. 85. °वासस् MBh. 12, 11275. durch पटुवस्त्र wird चीनाम्बुक
erklärt MALLIN. zu KUMĀRAS. 7, 3. धरणिधरस्तनगतितम्बुक्तपटुचीन BHĀTT.
10, 60. चर्म° Rīmen MBh. 13, 3456. वक्त्र° beim Pferde H. 1251. नि-
र्मोकपटुः फणिभिर्वमुक्ताः *Hautstreifen* RAGH. 16, 17. (गदा) पटुबद्धा MBh.
7, 4664. 6, 3875. रुक्मपटुपिनङ्कान्ता MBh. 3, 11781. जाम्बूनर्दम्यैः पटुर्वद्वाश
विपुला गदाः 8, 2870. 4911. HARIV. 12984. (शक्ति) काञ्चनपटुनङ्का MBh.
5, 7210. (परिघम) पिनङ्ग काञ्चनैः पटैः HARIV. 13890. R. 3, 32, 12. हेमपटु-
विभूषित (विमान) 6, 106, 23. BHĀG. P. 8, 13, 5. निर्वृत्तजाम्बूनर्दपटुशोभि (ed.
Calc. 44 बन्धे st. शोभि) — ललाटे RAGH. 18, 43. बद्धा ललाटे हिमचन्द्रप्रुधं
डुकूलपटुम् HARIV. 7041. 7075. ब्राह्मणस्य तथा द्यात्पटुं इत्यमयं द्युभम् ।
ललाटे द्युसंपन्नं तेनाप्रात्यङ्गना सती ॥ 7867. 10743. रत्नपटुसंचित
(सैन्य) MBh. 6, 3327. KATHĀS. 12, 193. RĀGĀ-TAR. 4, 587. 5, 332. BHĀG. P.
2, 3, 21. पटुभिषेक *Einweihung der Stirnbinde* Schol. zu KĀTJ. ÇR. 964,
11. पटु (nach dem Schol.) = नृपमुकुट VARĀH. BRH. S. 48, 1. fgg. Es giebt
fünf verschiedene *Stirnbinden* oder *Turbane*: für Könige, Königinnen,
Prinzen, Heerführer und प्रसादपटु *Ehrenbinden*; darüber handelt der
48ste A dhj. in VARĀH. BRH. S., der पटुलक्षण betitelt ist oder पटुप्रमाण
107 (ANUKRAM.), 6. पटुबन्ध m. *das Umbinden der Stirnbinde*: अथ संमा-
नयामास पटुबन्धादिना स्वयम् । निजोत्सवे वत्सरजो गोपालकपुलिन्दको ॥
KATHĀS. 14, 33. 12, 190. 29, 193. RĀGĀ-TAR. 4, 718. Nicht recht klar ist die
Bed. des Wortes BHĀG. P. 9, 11, 21 und ÇĀTRA. 10, 935. — 3) m. = चतुष्पथ
ein Ort wo vier Wege zusammenkommen H. a. n. MED. — 4) = पटु *ge-*
wobtes Zeug: त्वं तावेदुके पटुं नित्यमेव निष्पादयसि *immer nur ein Stück*
Zeug zur Zeit PAÑĀT. 251, 16. 18. °वर्मन् *Weberhandwerk* 249, 22. पटु-
कर्मकर *Weber* 23. चीनपटु *eine besondere Art Zeug* KATHĀS. 43, 89. —
5) m. N. pr. verschiedener Männer RĀGĀ-TAR. 7, 1512. 1517. 1520. 1532.
fgg. 8, 347 (an mehreren Orten पटु gedruckt); vgl. नटुपटुग्राम. — 6) f. ई
(WILS. झी) a) *Stirnschmuck* H. a. n. VIÇVA im ÇKDR. — b) *Sprungrie-*
men oder *Pferdegurt* (तालसारक) VIÇVA. — c) = क्रमुक 2, 4, 2, 21. =
रोध (= लोध) *Symplocos racemosa* Roxb. H. a. n. = पत्तिकालोध RĀGĀN.
im ÇKDR. — 7) n. *Stadt* (vgl. पटुन, पत्तन) ÇABDAR. im ÇKDR. — Das
Wort scheint, wie schon BENFEY vermuthet hat, aus पत्र *Blatt* sich ent-
wickelt zu haben; ein etym. Zusammenhang mit पटु braucht nicht an-
genommen zu werden. Vgl. चंप्रुपटु.

पटुक (von पटु) 1) m. a) *eine Platte, auf die eine Urkunde eingegra-*
ben wird: लिखेत् पटुपाध्यायो न यदा दानपटुकम् RĀGĀ-TAR. 5, 396. —
b) *Binde*: तेषामुन्मोद्य चतुर्णां शीर्षपटुकान् KATHĀS. 13. 190. त्रपा° 28,
159. — 2) f. पटुका a) *Platte, lamina*: लोह° Schol. zu KĀTJ. ÇR. 336,